

Tilburg University

Noot bij: beroepscommissie RSJ (2006-09-07)

Kooijmans, T.

Publication date:
2007

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):

Kooijmans, T., (2007). *Noot bij: beroepscommissie RSJ (2006-09-07)*, No. 15, Sep 07, 2006. (Sancties; Vol. 3, No. p. 186-189).

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

(veel)plegers van relatief kleine vermogensdelicten. Anders dan de SOV vraagt uitvoering van de ISD daarom om uiteenlopende detentiemodaliteiten.

In 2006 heeft de Raad vier ISD-inrichtingen bezocht. In de bevindingen naar aanleiding van deze bezoeken zijn drie hoofdlijnen te onderscheiden. Ten eerste: de maatregel is al te haastig ingevoerd. Hierdoor is het personeel niet goed op de werkzaamheden voorbereid en is de maatregel tot op heden nog niet voldoende concreet voor het personeel en de gedetineerden. Ten tweede: de (psychologische) zorg schiet te kort. De ISD-populatie vereist meer zorg dan is voorzien. Als gevolg hiervan blijft de inzet van gekwalificeerd personeel en de toeleiding naar zorgtrajecten achter bij de gesignaleerde zorgbehoefte, waardoor de mogelijkheden voor een kansrijke behandeling van psychische en verslavingsproblematiek nog te zeer worden begrensd. Tot slot, de maatregel biedt weinig kansen om structurele gedragsverandering bij de veelplegers te realiseren. De behandelprogramma's vertonen weinig continuïteit en de dagprogramma's doen nauwelijks een beroep op de motivatie van de deelnemers. Veel gedetineerden zijn hierdoor nog niet voldoende voorbereid op deelname aan de behandelprogramma's van zorginstellingen.

De Raad beveelt aan om de maatregel op conceptueel niveau te verbeteren, opdat de maatregel meer gelegenheid biedt voor psychologische zorg en meer kan bijdragen aan structurele verandering van gedrags- en leefpatronen die tot criminaliteit leiden. Hiertoe wordt voorgesteld om ISD-ers met een ernstige psychiatrische stoornis direct ter behandeling naar een psychiatrische zorginstelling door te plaatsen. Daarnaast wordt een structurele stabilisatieperiode van circa drie maanden bepleit. In deze periode dienen personen met een psychische stoornis te worden onderscheiden van gedetineerden die kunnen deelnemen aan het reguliere programma. De gedetineerden met een psychische stoornis

dienen spoedig na de stabilisatie door te stromen naar zorgvoorzieningen.

Voorts beveelt de Raad aan om de ISD-ers al vanaf de eerste dag in de inrichting een intensief activiteitenprogramma aan te bieden, zodat zij vanaf het begin meer worden gestimuleerd en gemotiveerd voor deelname aan de behandelprogramma's. In de behandelphase moeten er meer gedifferentieerde detentiemodaliteiten en gestandaardiseerde reïntegratietrajecten worden aangeboden. Hierbij wordt ondermeer gedacht aan reïntegratietrajecten leidend tot opname in een therapeutische gemeenschap en andere klinische voorzieningen voor behandeling van verslaafden. Voorts geeft het advies enkele aanbevelingen voor verbeteringen op operationeel niveau.

De adviezen kunnen worden opgevraagd bij het secretariaat van de Raad, 070-3619300, postbus 30137, 2500 GC Den Haag. Zie ook: www.rsj.nl.

Rechtspraak

15 Overplaatsing. Beslissing tot periodieke overplaatsing onvoldoende gemotiveerd; Penitentiaire beginselenwet, art. 7 (Beroepscommissie 7 september 2006, nr. 06/1875/GB; Balkema, Bosch, Fiselier, Kokee, secr.)

Post alia.

De inhoud van de bestreden beslissing

De selectiefunctionaris heeft het bezwaarschrift van klager gericht tegen de beslissing [hem] over te plaatsen naar de Landelijke afdeling voor beheersproblematische gedetineerden (l.a.b.g.) Nieuw Vosseveld te Vught ongegrond verklaard.

De feiten

Klager is sedert 26 november 2002 gedetineerd. Klager verbleef als preventief

gehechte in Paviljoen IV-A Demersluis, een huis van bewaring met een individueel regime en een uitgebreid beveiligingsniveau. Op 15 juni 2006 is hij overgeplaatst naar de l.a.b.g. Nieuw Vosseveld, waar eveneens een individueel regime en een uitgebreid beveiligingsniveau geldt.

De standpunten

Door en namens klager is het beroep tegen de bestreden beslissing van de selectiefunctionaris als volgt toegelicht. De selectiefunctionaris heeft geen rapporten of verslagen overgelegd ten aanzien van de incidenten waarover wordt gesproken. Dat klager afwijkend gedrag vertoont is niet uit de stukken af te leiden. Klager verblijft sinds 3 augustus 2004 op een l.a.b.g. en wordt om de drie maanden overgeplaatst tussen de l.a.b.g. Vught en Paviljoen IV-A Demersluis. Op de vorige bezwaarschriften tegen de overplaatsing wordt telkens als reden genoemd dat de verhouding met het personeel dusdanig is verstoord dat het noodzakelijk is klager horizontaal over te plaatsen. Dit wordt niet onderbouwd. Bovendien wordt klager telkens bij hetzelfde personeel geplaatst. Er is geen sprake van een verstoorde verhouding. Er zijn geen contraindicaties voor plaatsing van klager in een regime van algehele gemeenschap. Het zijn leugens. Het gedrag van klager verschilt niet met dat van ieder andere normaal functionerende gedetineerde. Er is geen sprake van een extreem beheersrisico. Klager dient te worden overgeplaatst naar een normale inrichting. Als uitgangspunt voor de termijn van plaatsing op een l.a.b.g. wordt zes maanden aangehouden. Deze termijn is inmiddels ruimschoots overschreden. Klager betwist dat hij bij zijn overplaatsing geweigerd heeft uit de transportbus te komen. De penitentiaire inrichting was niet goed op de hoogte van de aankomst van klager. Om die reden heeft de transportbus lange tijd buiten de poort moeten wachten. Op het moment dat alles voor de inrichting duidelijk was, is de transportbus naar binnen gereden en is klager zoals te doen gebruikelijk uit

de bus gelopen en zijn cel ingegaan. Klager heeft nimmer in de BGG gezeten. Klager meent dat zijn beroep gegrond moet worden verklaard. Hij wenst een tegemoetkoming voor de periode die hij onterecht in een l.a.b.g. heeft verbleven.

De selectiefunctionaris heeft de bestreden beslissing als volgt toegelicht. Klager verblijft op de l.a.b.g. omdat hij in het verleden ernstig fysiek agressief is geweest richting het personeel en medegedetineerden. Klager had een duidelijke voorkeur voor bepaalde personeelsleden ondanks dat hij erop werd gewezen dat hij met alle personeelsleden diende om te gaan. Met humor probeerde klager de verhouding te verbeteren, maar ging hierin zo ver dat hij daarop aangesproken moest worden door het personeel. Klager kon dit niet verwerken en wilde met niemand meer praten. Hij kwam op dat moment regelmatig dreigend over. Hij bleef personeelsleden irritant benaderen. Regelmatig werd betrokkene aangesproken op zijn negatief en provocerend gedrag, maar hij nam een en ander niet ter harte en sloeg er steeds verder in door. Wel had klager zijn ups en downs in zijn gedrag. De ene dag was goed met betrokkene te werken, de andere dag was hij zeer opstandig, nors en provocerend aanwezig. Het personeel heeft veel tijd en energie in klager gestoken, echter in december 2005 was de maat vol. Er zat geen rek meer in de verhouding tussen klager en het personeel. In de relatie naar medegedetineerden kwam klager eisend over. In het begin was klager hier nog in te corrigeren, na maanden werd klager steeds meer provocerend en oncorrigeerbaar. Met betrekking tot het luchten wilde klager eveneens de boventoon voeren. Hij eiste telkenmale de grote luchtplaats op. Aan klager is op 20 november 2005 rapport aangezegd en vervolgens een disciplinaire straf opgelegd wegens het beledigen en uitschelden van het personeel. Tevens veroorzaakte klager een dreigende situatie door de knop uit een steel te trekken. Klager werd steeds meer oncorrigeerbaar en toonde aanhoudend provocerend gedrag. Na advies van de popula-

tiebespreking I.a.b.g. is besloten klager over te plaatsen naar de I.a.b.g. Nieuw Vosseveld en het personeel in Amsterdam weer enigszins lucht te geven. Tevens is besloten klager om de drie maanden binnen eenzelfde regime over te plaatsen tussen Amsterdam en Vught om een werkbare situatie te houden en om klager de kans te geven te laten zien dat hij beter kan functioneren. Onlangs is klager wederom overgeplaatst naar de I.a.b.g. Nieuw Vosseveld, alwaar hij op de eerste dag meteen in de strafcel belandde, omdat hij weigerde de transportbus uit te komen toen hij bemerkte waar hij zou worden geplaatst. De selectiefunctiearis verzoekt klager niet-ontvankelijk in zijn beroep te verklaren. Er zijn geen termen voor een tegemoetkoming.

De beoordeling

Klager is overgeplaatst van Paviljoen IV-A Demersluis naar de I.a.b.g. Nieuw Vosseveld, dat een bestemming als huis van bewaring en gevangenis heeft.

Een gedetineerde dient te worden geplaatst in een inrichting met een regime van algehele dan wel beperkte gemeenschap, tenzij plaatsing in een individueel regime noodzakelijk is. In het individueel regime kunnen gedetineerden worden geplaatst die op grond van hun persoonlijkheid, gedrag of andere persoonlijke omstandigheden, een ernstig beheersrisico vormen voor zichzelf of anderen en ten gevolge daarvan niet in staat zijn in een regime van algehele of beperkte gemeenschap te functioneren of te verblijven. De selectiefunctiearis heeft de omtrent klagers persoonlijkheid en gedrag verstrekte gegevens in redelijkheid kunnen aanmerken als een contra-indicatie in bovenbedoelde zin. Klager komt derhalve in aanmerking voor plaatsing in een individueel regime. De selectiefunctiearis heeft besloten klager om de drie maanden over te plaatsen tussen Paviljoen IV-A Demersluis en de I.a.b.g. Nieuw Vosseveld. De wet kent niet de mogelijkheid van een overplaatsing op vaste tijdstippen voor de I.a.b.g.; dat betekent dat de beslissing

mede gebaseerd dient te zijn op het gedrag van de gedetineerde voorafgaand aan de overplaatsing. Over de periode van drie maanden voor de bestreden beslissing van 15 juni 2006 zijn geen feiten en/of omstandigheden naar voren zijn gebracht op grond waarvan moet worden aangenomen dat klager niet langer geschikt kan worden geacht voor een verblijf op Paviljoen IV-A. De door de selectiefunctiearis aangedragen feiten dateren van eind vorig jaar. De op de [bovengevoemde] gronden gebaseerde beslissing van de selectiefunctiearis is derhalve onvoldoende gemotiveerd.

De bestreden beslissing dient daarom te worden vernietigd. De selectiefunctiearis zal worden opgedragen een nieuwe beslissing te nemen met inachtneming van deze uitspraak binnen een termijn van twee weken na ontvangst daarvan.

Nu de rechtsgevolgen van de vernietigde beslissing nog ongedaan zijn te maken, acht de beroepscommissie geen termen aanwezig voor het toekennen van een tegemoetkoming.

De uitspraak

De beroepscommissie verklaart het beroep gegrond en vernietigt de bestreden beslissing. Zij draagt de selectiefunctiearis op een nieuwe beslissing te nemen met inachtneming van haar uitspraak binnen een termijn van twee weken na ontvangst daarvan. Zij kent klager geen tegemoetkoming toe.

NOOT

Deze uitspraak en (...) van 13 oktober 2006 staan beide in het teken van de overplaatsing van gedetineerden. In de hier afgedrukte uitspraak staat de beslissing van de selectiefunctiearis tot overplaatsing centraal, in (...) de weigering door de selectiefunctiearis van de overplaatsing.

Een zeer lastige klant. Zo zal de voorlopig gehechte klager in de inrichting Demersluis in casu wel te boek hebben

gestaan. Dusdanig lastig dat de selectiefunctionaris het noodzakelijk heeft geacht om de klager in een individueel regime te plaatsen. In dat ongetwijfeld op artikel 11 Regeling selectie, plaatsing en overplaatsing van gedetineerden (*Stcrt.* 2000, 176) gebaseerde oordeel kan de beroepscommissie de selectiefunctionaris op zichzelf volgen. Maar de selectiefunctionaris ging nog een stap verder en besloot dat de plaatsing zou geschieden in een andere inrichting, te weten Nieuw Vosseveld. Om de drie maanden zou de klager dan weer terug worden geplaatst naar de andere inrichting. Terecht tekent de beroepscommissie bezwaar aan tegen deze min of meer automatische periodieke overplaatsing. Daarin voorziet de Penitentiaire beginselenwet namelijk niet en evengemelde Regeling evenmin. Artikel 24 van die Regeling heeft betrekking op de selectieprocedure van voorlopig gehechte gedetineerden. Hoewel dat artikellid in de onderhavige zaak wellicht niet rechtstreeks van toepassing is –mij ontbreekt informatie over de vraag of een risicoprofiel van de klager is opgesteld– bepaalt artikel 24 lid 3 van de Regeling dat, indien de overplaatsing mede gebaseerd is op het risicoprofiel, bedoeld in artikel 22 lid 1, de selectiefunctionaris beoordeelt of de informatie op basis waarvan het risicoprofiel is vastgesteld, nog ongewijzigd van toepassing is. Daaruit kan worden afgeleid dat aan overplaatsing telkens een concrete toets aan de hand van de actuele feiten en omstandigheden van het geval vooraf dient te gaan. Daaraan schortte het in deze zaak. De door de selectiefunctionaris aangedragen omstandigheid dat de klager direct na zijn overplaatsing in Nieuw Vosseveld in de strafcel belandde, maakt dat niet anders omdat die eerst nadien opgetreden omstandigheid uit de aard der zaak niet van invloed kon zijn op de aan de overplaatsing ten grondslag liggende argumenten.

De beroepscommissie kent de klager geen tegemoetkoming toe omdat zij van oordeel is dat de rechtsgevolgen van de vernietigde beslissing nog ongedaan zijn te maken. Daarmee lijkt zij te bedoelen

dat de selectiefunctionaris de overplaatsing alsnog zal kunnen legitimeren door een nieuwe beslissing mits hij die beslissing fundeert op de actuele stand van zaken. Dat lijkt (mij) althans een meer plausibele uitleg van de uitspraak dan de suggestie dat de beroepscommissie hier zou menen dat ongedaanmaking van de rechtsgevolgen zou kunnen geschieden door terugplaatsing. Omdat de klager reeds was overgeplaatst, zou terugplaatsing in die lezing namelijk nooit tot gehele ongedaanmaking kunnen leiden.

T. Kooijmans

16 *visitatie, bezoek. Onproportionele lijfsvisitatie bij bezoekers van een huis in bewaring levert schending op van het recht op de eerbiediging van het privéleven. Bovendien schending van het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel; EVRM, art. 3 en 8 (Europees Hof voor de Rechten van de Mens 26 september 2006, klachtnummer 12350/04, Wainwright tegen het Verenigd Koninkrijk)*

1. Klacht

De klacht in deze zaak heeft betrekking op het moeten ondergaan van een lijfsvisitatie, alvorens een gedetineerd familielid te kunnen bezoeken. Klagers voeren aan dat de visitaties een vernederende behandeling opleveren, zoals bedoeld in artikel 3 EVRM. Zich baserende op artikel 8 EVRM stellen klagers voorts, dat de visitaties een niet te rechtvaardigen inperking vormen op de eerbiediging van het recht op de lichamelijke en geestelijke integriteit. Ten slotte klagen zij onder artikel 13 EVRM over het ontbreken van een effectief nationaal rechtsmiddel om op te komen tegen de visitaties.

2. Feiten

Klagers zijn een moeder (hierna: klaagster) en haar geestelijk gehandicapte zoon (hierna: klager) die op bezoek gingen bij